

DREPTUL LA INTERNET DE MARE VITEZĂ, PRINCIPIUL „NET NEUTRALITY”, DIRECTIVA EUROPEANĂ CU PRIVIRE LA DREPTURILE DE AUTOR ÎN DOMENIUL PIEȚEI DIGITALE UNICE ȘI IMPACTUL ACESTORA ASUPRA DREPTULUI LA INFORMAȚIE

THE RIGHT TO BROADBAND, THE PRINCIPLE OF “NET NEUTRALITY”, THE DIRECTIVE ON COPYRIGHT IN THE DIGITAL SINGLE MARKET AND THEIR IMPACT ON THE RIGHT TO INFORMATION

CODRUȚA GUZEI-MANGU¹

Rezumat: Prezenta lucrare își propune să analizeze impactul pe care legea cu privire la dreptul de internet de mare viteză, principiul „net neutrality” și conținutul art. 11 și 13 ale Directivei europene cu privire la drepturile de autor în domeniul pieței digitale unice îl au asupra dreptului la informație al cetățenilor europeni.

În acest sens, vom observa că, în timp ce dreptul la internet de mare viteză și principiul „net neutrality” influențează în mod pozitiv dreptul la informație, potențând un acces mai eficient la aceasta, prevederile art. 11 și 13 ale Directivei europene cu privire la drepturile de autor în domeniul pieței digitale unice par să determine un impact negativ asupra dreptului la informație, tinzând la o limitare a acestuia.

Cuvinte cheie: dreptul la internet de mare viteză, „net neutrality”, dreptul de a primi și de a comunica informații, piața digitală unică, drepturi de autor

Abstract: This paper aims to analyze the impact of the right to broadband, the principle of "net neutrality" and the content of art. 11 and 13 of the Directive on Copyright in the Digital Single Market have on the right to information for European citizens.

In this respect, we will notice that, while the right to broadband and the principle of "net neutrality" positively influence the right to information, potentiating a more efficient access to it, the provisions of art. 11 and 13 of the Directive on Copyright

¹ Lect. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea de Vest din Timișoara, e-mail: codruta.mangu@yahoo.com.

in the Digital Single Market appear to have a negative impact on the right to information, thus a limitation of it.

Keywords: right to broadband, "net neutrality", right to receive information and right to impart information, digital single market, copyright

Într-o societate în care dreptul la informație și-a câștigat o forță juridică de necontestat, fiind pus în balanță cu alte drepturi fundamentale ale subiecților de drept, cum ar fi dreptul la viața privată² sau dreptul la demnitate, prezenta lucrare, astfel cum se poate anticipa și din titlul acesteia, are în vedere modul în care dreptul la Internet de mare viteză, principiul „*net neutrality*” și dispozițiile Directivei europene cu privire la drepturile de autor în domeniul pieței digitale unice influențează dreptul la informație al subiecților de drept, în sensul de a decela dacă acestea participă la facilitarea și optimizarea exercițiului acestui drept, îmbunătățind accesul și conținutul la informație sau dacă, dimpotrivă, în fața acestora, dreptul la informație se confruntă cu posibilitatea de a fi restrâns sau limitat în exercițiul său.

În demersul realizării acestei analize ne vom îndrepta atenția către primul subiect, anume dreptul la Internet de mare viteză – *right to broadband*.

Pentru lămurirea acestei noțiuni ne vom opri, mai întâi, asupra înțelesului termenului de „bandă largă” (*broadband*). Așadar, în general, banda largă se referă la telecomunicații în care este disponibilă o bandă largă de frecvențe pentru a transmite informații. Deoarece este disponibilă o bandă largă de frecvențe, informațiile pot fi trimise pe mai multe frecvențe sau canale diferite în cadrul benzii în același timp, permițând, astfel, transmiterea mai multor informații într-o anumită perioadă de timp.³ În contextului accesului la Internet, termenul „bandă largă” face referire la acces la Internet de mare viteză, care este mereu activ și mai rapid decât accesul prin *dial-up* prin serviciile tradiționale analogice sau altele servicii de asemenea natură. Astfel, termenul de „bandă largă” este cel care descrie mijlocul tehnic necesar pentru furnizarea unui acces la Internet de mare viteză, premisă indispensabilă în vederea reglementării unui drept la Internet de mare viteză.

² Cu privire la forța juridică a dreptului la uitare, respectiv la conflictele dintre aceasta și alte drepturi fundamentale, cum ar fi dreptul la viața privată, a se vedea A. Verșeș-Olteanu, *Art. 17 GDPR – un prim pas în direcția uitării dreptului de a fi uitat*, în RGPD – Regulamentul general privind protecția datelor cu caracter personal. Comentarii și explicații. Volum coordonat de Andrei Savescu, Editura Hamangiu, 2018, pp. 49-68.

³ <https://searchtelecom.techtarget.com/definition/broadband>, accesat 14.11.2018.

Inițiatorii cu privire la reglementarea dreptului la Internet de mare viteză este Finlanda, care, la 1 iulie 2010, ca urmare a deciziei Guvernului în acest sens, acordă, de la această dată, tuturor cetățenilor finlandezi dreptul legal de a accesa o conexiune de Internet de mare viteză de 1 Mbps (megabit pe secundă), independent de cât de izolat este locul unde se află utilizatorul, Finlanda devenind, astfel, prima țară care acordă un astfel de drept. De asemenea, în scopul optimizării acestui drept, Guvernul a promis să facă viteza minimă de conectare de 100 Mbps până în anul 2015.

Rațiunea acordării acestui drept, potrivit celor declarate de Ministrul Transporturilor și Comunicațiilor al Finlandei, stă în faptul că, în prezent, Internetul a depășit rolul său de divertisment și că principala sa menire vizează dreptul cetățenilor la informație, iar, într-o societate bazată pe informație, acest drept se dovedește absolut necesar,⁴ altfel spus într-o societate puternic caracterizată de „un stil de viață digital”⁵, în sensul că dreptul la informație se realizează de către subiecții de drept cu preponderență prin intermediul mijloacelor online, dreptul la Internet de mare viteză devine inerent și imperios necesar fiecărui subiect de drept.

Acordarea dreptului la Internet de mare viteză se concretizează și într-un mesaj pentru statele care, din rațiuni politice și sociale, cenzurează, restricționează sau chiar interzic accesul la Internet și, implicit, restrâng sau chiar determină imposibilitatea subiecților de drept de a-și exercita drepturile lor la informație.

În acest sens, unul dintre cele mai evocative exemple îl constituie cel generat de reacția statelor arabe în care au avut loc protestele așa numitei „Primăvara Arabă”, declanșate în luna decembrie a anului 2010. Astfel, dat fiind faptul că, pe timpul revoltelor, spațiul cibernetic a fost aproape singura sursă de informații, fotografii și video-uri cu privire la desfășurarea evenimentelor, în scopul de a înăbuși și a diminua intensitatea protestelor, statele arabe confruntate cu acestea au aplicat măsuri drastice cu privire la accesul la Internet. Astfel, unele guverne au folosit filtre de Internet pentru a bloca conținutul mesajelor pe timpul desfășurării protestelor, altele, cum au

⁴ W. Zeldin, *Finland: Legal Right to Broadband for All Citizens*, Global Legal Monitor, 6 iulie 2010, [Online] la <https://www.loc.gov/law/foreign-news/article/finland-legal-right-to-broadband-for-all-citizens/>, accesat 14.11.2018.

⁵ A. Verșeș-Olteanu, *Considerații privind regimul juridic aplicabil bunurilor digitale*, în Revista Română de Drept Privat, volumul Bunurile corporale, coord. Irina Sferdian, Universul Juridic, 3/2017, pp. 377-378.

fost cele din Tunisia, Egipt, Libia și Siria, au blocat transmiterea UGC⁶ și chiar traficul pe Internet, prin deconectarea serviciului de furnizare a legăturii de Internet sau au încetinit drastic viteza transmisiilor de date.⁷

Așadar, consfințirea legală a unui drept la Internet de mare viteză cetățenilor unui stat este văzută ca fiind cea mai bună garanție pentru ca statele să nu mai poată aplica, în scopuri politice și sociale, astfel de măsuri drastice cu privire la accesul la Internet, chiar până la sistarea acestuia. În acest fel, în mod implicit, va fi ocrotit și garantat dreptul la informație al cetățenilor, aceștia fiind la adăpost de astfel de intervenții arbitrare ale statelor în cauză.

Urmând exemplul trasat de Finlanda cu privire la dreptul la Internet de mare viteză, în luna decembrie a anului 2017, Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii anunță că până în anul 2020 toți cetățenii acestuia vor beneficia de Internet de mare viteză de 10 Mbps.⁸

Mergem mai departe și ne oprim asupra principiului “*Net Neutrality*”, respectiv asupra înțelesului, caracteristicilor acestuia și asupra raportului dintre acesta și dreptul la informație.

Astfel, “*Net Neutrality*” face referire la principiul potrivit căruia furnizorii de servicii de Internet tratează în mod egal datele regăsite pe Internet, fără a discrimina sau taxa în mod diferit în funcție de utilizator, conținut, website, platformă, aplicație, tipul echipamentului atașat sau de metoda de comunicare.⁹ Așadar, neutralitatea descrisă de acest principiu nu este altceva decât un sinonim pentru egalitate, egalitate asupra datelor și informațiilor în spațiul virtual, respectiv asupra bunurilor digitale¹⁰, pentru absența discriminării în distribuirea și accesul cu privire la datele regăsite pe Internet, independent de disponibilitatea celor interesați de a plăti costuri

⁶ *User generated content* – conținut generat de utilizatori.

⁷ Global Voices Syria, Reports on Internet Blackout, 3 June, 2011; D. Cristea, *Rolul tehnologiilor informatice și de comunicații în desfășurarea revoltelor din Primăvara Arabă*, în *Revista Comunicațiilor și Informaticii*, nr. 1/2012, p. 61.

⁸ P. Sandle, *Britons will have right to high-speed broadband by 2020*, [Online] la <https://uk.reuters.com/article/uk-britain-broadband/britons-will-have-legal-right-to-high-speed-broadband-by-2020-idUKKBN1EE0RS>, accesat 14.11.2018.

⁹ J. Carter, *The FAQs: What You Should Know About Net Neutrality*, decembrie 2017, [Online] la <https://www.thegospelcoalition.org/article/faqs-know-net-neutrality/>, accesat 14.11.2018.

¹⁰ Pentru o privire detaliată asupra notiunii și calificării juridice a bunurilor digitale – ca obiect direct prin care se realizează dreptul la informație -, a se vedea A. Verșeș-Olteanu, *op. cit.*, p. 379.

suplimentare pentru a beneficia de un tratament preferențial în mediul online.

Originea ideii descrisă de principiul “*Net Neutrality*” este regăsită încă din era telegrafului. În acest sens, în 1860, o lege federală americană (Pacific Telegraph Act) a fost aprobată pentru subvenționarea unei linii de telegraf.¹¹

Potrivit acesteia, mesajele primite de la orice persoană fizică sau juridică sau de pe orice telegraf care leagă această linie la oricare dintre stațiile sale vor fi transmise imparțial, în ordinea primirii lor, cu excepția faptului că telegramele/mesajele guvernului au prioritate.¹²

În virtutea caracteristicilor sale, principiul *Net Neutrality* joacă un rol esențial în garantarea sistemului “*Open Internet*” conform căruia toate resursele Internetului și mijloacele de a opera pe acesta ar trebui să fie ușor accesibile tuturor indivizilor, companiilor și organizațiilor.¹³

În ceea ce privește reglementarea principiului *Net Neutrality*, Chile a fost prima țară din lume care a aprobat o lege care garantează acest principiu. Potrivit prevederilor acesteia, „că nici un furnizor de servicii pe Internet poate bloca, interfera, discrimina, împiedica sau restricționa dreptul oricărui utilizator de Internet de a utiliza, trimite, primi sau oferi orice conținut, aplicație sau serviciu legitim prin intermediul Internetului, precum și orice activitate sau utilizare legitimă efectuată prin Internet”.¹⁴

De o reglementare oficială principiul *Net Neutrality* s-a bucurat și Statele Unite ale Americii, în anul 2015. Astfel, în anul 2015, în timpul mandatului președintelui Barack Obama, printr-un Ordin dat de Comisia Federală de Comunicații (FCC), este reglementat principiul *Net Neutrality*. Regulile cu privire la acest principiu se axează pe trei linii directoare. Prima dintre acestea statuează că accesul la Internet nu poate fi blocat – “*no blocking*”, cea de-a doua se referă la un acces la Internet fără restricții – “*no throttling*”; iar cea de-a treia vizează regula potrivit cu care nu se poate obține prioritate cu privire la serviciile de Internet contra unei taxe/unui cost

¹¹ B. Tomar, *Net Neutrality – The Big Debate*, ianuarie 2015, [Online] la <http://www.economylead.com/industry/telecom/net-neutrality-big-debate-50101>, accesat 14.11.2018.

¹² Ibidem.

¹³ T. Wheeler, *What is the Open Internet Rule?*, septembrie 2017, [Online] la <https://www.brookings.edu/blog/unpacked/2017/09/15/what-is-the-open-internet-rule/>, accesat 14.11.2018.

¹⁴ B. Tomar, *op. cit.*

– “no paid prioritization”.¹⁵ Respectând aceste reguli, rezultatul obținut se concretizează în faptul că furnizorilor de Internet de mare viteză le este interzis să blocheze sau să încetinească traficul și să ofere Internet de mare viteză companiilor care doresc să plătească suplimentar pentru a ajunge la consumatori mai repede decât concurenții lor. În pofida opozițiilor cu privire la această decizie, la 1 iulie 2018, sub mandatul președintelui Donald Trump, Comisia Federală de Comunicații hotărăște abrogarea regulilor cu privire la principiul *Net Neutrality*, acesta pierzându-și, astfel, temeiul legal al aplicării și respectării sale.¹⁶

Un alt stat care în care principiul *Net Neutrality* se bucură de o reglementare oficială este India. În acest sens, în 12 iulie 2018, Autoritatea de reglementare a telecomunicațiilor din India adoptă regulile cu privire la principiul “*Net Neutrality*”. Potrivit acestor reguli, este interzisă orice formă de discriminare a datelor regăsite pe Internet de către furnizorii de servicii de Internet, iar, în caz de nerespectare a acestei prevederi, furnizorilor le poate fi retrasă licența de funcționare.¹⁷

În ceea ce privește reglementarea acestui principiu în Europa, primul act normativ în acest sens a fost Directiva Europeană 2009/140/EC. Aceasta a consacrat în mod expres principiul “*Net Neutrality*” printr-o declarație cu privire la acesta în partea finală a Directivei. Ulterior acestui moment, principiul este reluat și consacrat în mod legal în Regulamentul European nr. 2015/2120, adoptat de Parlamentul European și de Consiliul Uniunii Europene, la data de 25 noiembrie, cu dată aplicare 30 aprilie 2016. Prevederile acestui Regulament consfințesc în mod expres forța juridică a principiul *Net Neutrality*, metodele și mijloacele necesare pentru aplicarea acestuia, aplicarea și supravegherea respectării acestuia și sancțiunile ce vor fi antrenate în cazul în care se încalcă rigorile impuse de acest principiu.

Într-o societate în care dreptul la informație și-a câștigat o forță juridică de necontestat, fiind pus în balanță cu alte drepturi fundamentale ale

¹⁵ L. Carroll, *F.C.C. Approves Obama’s Net Neutrality Proposal*, 26 februarie, 2015, [Online] la <https://www.politifact.com/truth-o-meter/promises/obameter/promise/510/support-network-neutrality-on-the-Internet/>, accesat 14.11.2018.; R.R. Ruiz, S. Lohr, *F.C.C. Approves Net Neutrality Rules, Classifying Broadband Internet Service as a Utility*, [Online] la <https://www.nytimes.com/2015/02/27/technology/net-neutrality-fcc-vote-Internet-utility.html>, accesat 14.11.2018.

¹⁶ K. Collins, *Net Neutrality Has Officially Been Repealed. Here’s How That Could Affect You*, iunie 2018, [Online] la <https://www.nytimes.com/2018/06/11/technology/net-neutrality-repeal.html>, accesat 14.11.2018.

¹⁷ B. Tomar, *op. cit.*

subiectelor de drept, cum ar fi dreptul la viața privată, având în vedere înțelesul și caracteristicile privitoare la dreptul la Internet de mare viteză și la principiul *Net Neutrality*, este lesne de sesizat legătura dintre acestea și, mai cu seamă, aportul acestora cu privire la dreptul la informație.

Cu privire la acest aspect, în timp ce dreptul la Internet de mare viteză, prin oferirea accesului oricărei persoane la o conexiune de Internet de mare viteză, asigură și garantează utilizatorilor serviciilor de Internet o poziție de egalitate tehnică în domeniu, principiul și legea referitoare la *Net Neutrality* asigură și garantează egalitatea utilizatorilor serviciilor de Internet cu privire la accesul la informație, o informație egal distribuită, fără restricționări în funcție de utilizator, conținut, website, platformă, aplicație etc.

Așadar, în consecință, dreptul la Internet de mare viteză (*right to broadband*) nu este altceva decât este mijlocul tehnic necesar pentru o aplicare deplină și eficientă a principiului *Net Neutrality*.

Împreună, dreptul la Internet de mare viteză, principiul și legea referitoare la "*Net Neutrality*" oferă utilizatorilor serviciilor de Internet prerogativa de a exercita dreptul lor la informație într-un mod eficient, acurat documentat și, cel mai important, egal, echitabil. Bucurându-se de beneficiile și garanțiile oferite de accesul la Internet de mare viteză și de regulile trasate în legătură cu principiul "*Net Neutrality*", singurele limite și discriminări vor fi determinate, personal, de fiecare utilizator în parte, prin modul în care aleg să caute, să selecteze sau să folosească informațiile găsite în spațiul virtual.

Mai departe, consecințele directe ale sistemului de Internet de mare viteză, ale regulilor dispuse în jurul principiului "*Net Neutrality*" și ale accesului egal, atât cantitativ, cât și calitativ, la informație, nu fac altceva decât să ofere argumente în favoarea ideii consacrării legislative a unui „drept la Internet”¹⁸, un drept subiectiv civil, constituțional sau chiar un drept fundamental al omului.

¹⁸ Principalul oponent al ideii ce militează pentru consacrarea unui drept la Internet este Vincent Cerf – informatician american, căruia adesea i se atribuie calificarea de „părinte al Internetului” – potrivit acestuia, tehnologia, Internetul nu sunt altceva decât mijloacele care înlesnesc și asigură exercitarea drepturilor fundamentale, ele neputând fi considerate a fi, în sine, drepturi fundamentale ale omului – L. Thomson, V. Cerf, *The Internet Is Not a Human Right*, [Online] la https://www.theregister.co.uk/2012/01/05/vint_cerf_internet_not_right/, accesat 14.11.2018.

În sensul susținerii acestei idei, a calificării legale a unui drept la Internet, la care dreptul la Internet de mare viteză și regulile impuse de principiul *Net Neutrality* contribuie în mod esențial, pot fi aduse în discuție două decizii de speță, cărora li se alătură declarația Consiliului Drepturilor Omului al Adunării Generale a Națiunilor Unite.

Prima decizie de speță a fost pronunțată de Curtea Supremă a Statelor Unite ale Americii, în luna iunie a anului 2017 – *Packingham c. Carolina de Nord*.

Din situația de fapt a acestei spețe aflăm că domnul Lester Gerard Packingham a fost condamnat pentru o infracțiune sexuală cu un minor în 2002. Un tribunal din Carolina de Nord l-a condamnat la 12 luni de închisoare și 24 de luni de eliberare sub supraveghere. În urma acestei hotărâri, acesta nu a primit nici o altă instrucțiune specială cu privire la comportamentul său în afara închisorii, în afară de cea care îi impunea să rămână departe de minor, subiect pasiv al infracțiunii. În anul 2010, domnul Packingham a fost arestat când autoritățile au descoperit o postare pe profilul său de pe Facebook, postarea conținând un mesaj prin care acesta mulțumea lui Dumnezeu pentru anularea amenzii de parcare. Așadar, domnul Packingham a fost arestat pentru încălcarea legii Carolinei de Nord, care împiedică infractorii înregistrați sexual să acceseze site-urile sociale. În fața acestei decizii, Domnul Packingham a susținut că legea în cauză a încălcat drepturile sale conferite de Primul Amendament și a cerut ca aceasta să fie declarată neconstituțională. În legătură cu aceasta, un judecător al Curții Supreme din Carolina de Nord a respins propunerea domnului Packingham și acesta a fost condamnat. Packingham a făcut apel la Curtea de Apel din Carolina de Nord. Aceasta a inversat decizia instanței de judecată, constatând că, în conformitate cu drepturile garantate de Primul Amendament, prevederea este neconstituțională. În urma acestei hotărâri, Statul Carolina de Nord a făcut apel la Curtea Supremă din Carolina de Nord, care a inversat decizia Curții de Apel, constatând că aceasta este o „limitare a comportamentului” și nu a împiedicat nici dreptul la liberă exprimare al domnului Packingham. Curtea Supremă din Carolina de Nord a constatat că statul a procedat în acest sens în scopul protecției minorilor, justificând un interes în prevenirea unui comportament ilicit în care este urmărit contactul cu minorii de către infractorii înregistrați sexual și potențialele victime viitoare și a susținut, în acest scop, condamnarea lui

domnului Pakingham. La acest moment, domnul Pakingham a făcut apel la Curtea Supremă a Statelor Unite.

Confuntată cu solicitarea domului Pakingham, printr-o hotărâre unanimă emisă în iunie 2017, Curtea a decis în favoarea domnului Pakingham și a statuat că prevederea legii în cauză este neconstituțională și că încalcă prevederile Primului Amendament, motivând că mass-media – în definiția căreia sunt cuprinse Facebook, Amazon.com, Washington Post și WebMD – este considerată un „spațiu protejat” de Primul Amendament, raportat la dreptul la liberă de exprimare, consacrat de acesta.

În continuare, în același registru al argumentelor ce susțin ideea consacării legale a unui drept la Internet, se înfățișează și decizia Curții Constituționale a Franței, nr. 2009-580 DC/10 iunie 2009. Prin această decizie, Curtea Constituțională a Franței a decis că Legea Hadopi (legea celor 3 avertismente¹⁹ cu privire la încălcarea drepturilor de autor prin intermediul serviciilor de Internet) este neconstituțională și că încalcă încălcă drepturile prevăzute de Declarația drepturilor omului și cetățeanului – Franța 1789, respectiv dreptul la informație și cel la libera exprimare. Potrivit acestei legi, ca urmare a încălcării drepturilor de autor prin intermediul serviciilor de Internet, persoana în cauză va primi 3 avertismente, urmând ca, odată cu ultimul avertisment, să îi fie aplicată o amendă și să îi fie blocat accesul la Internet. Curtea a apreciat că o astfel de sancțiune poate fi dispusă numai de o instanță de judecată, iar nu și de o autoritate administrativă, anume Autoritatea Supremă pentru Distribuția și Protecția Proprietății Intellectuale pe Internet, așa cum este prevăzut în Legea Hadopi. Ca urmare a acestei decizii, Legea Hadopi a fost modificată prin Legea nr. 2009-1311 cu privire la protecția penală a operelor de creație pe Internet, iar așa-numita

¹⁹ Legea Hadopi, în varianta neamendată și cea care a fost supusă controlului Curții Constituționale Franța, prevedea procedura celor 3 avertismente celor care încălcau drepturile de autor prin utilizarea serviciilor de Internet. Primul dintre cele trei avertismente către abonatul serviciilor de Internet se concretiza într-un avertisment prin intermediul căruia abonatul este notificat despre presupusa încălcare a drepturilor de autor și i se pune în vedere obligația de a asigura o conexiune sigură la Internet, în conformitate cu prevederile legii în domeniu. În cazul în care, în termen de șase luni de la primul avertisment, același abonat este identificat ca fiind sursa unui alt act care încalcă drepturile de autor, o a doua avertizare este trimisă prin e-mail abonatului, împreună cu o scrisoare recomandată cu confirmare de primire. În cazul în care, în termen de un an de la al doilea avertisment, abonatul este, încă o dată, identificat ca fiind sursa unei încălcări a drepturilor de autor, împotriva acestuia va fi dispusă o amendă și, eventual, o suspendare temporară a conexiunii la Internet, alături de care va fi prevăzută și o interdicție de abonare la un alt furnizor de servicii, pe o perioadă ce variază între trei luni și un an.

Legea Hadopi II include etapa revizuirii judiciare înainte de suspendarea conexiunii la Internet a abonatului²⁰.

Cel de-al treilea argument în favoarea susținerii propunerii consfințirii legale a unui drept la Internet se desprinde din Declarația din 1 iulie 2016 a Consiliului Drepturilor Omului al Adunării Generale a Națiunilor Unite. Potrivit acesteia, accesul la Internet este un drept fundamental al omului ce permite subiectelor de drept să își exercite dreptul lor la opinie și la liberă exprimare²¹.

Fără a ne pronunța, la acest moment, asupra propunerii consacării legislative a unui drept la Internet, ne mărginim la a menționa că legiferarea acestui drept, coroborată cu respectarea regulilor impuse de principiul *Net Neutrality* și cu infrastructura implicată de recunoașterea unui drept la Internet de mare viteză, s-ar concretiza în garanția supremă a unui exercițiu eficient, complet și echitabil al dreptului la informație.

Ultimul subiect supus discuției este cel cu privire la Directiva europeană cu privire la drepturile de autor în domeniul pieței digitale unice, mai precis cu referire la modul în care prevederile acesteia influențează dreptul la informație al subiectelor de drept. Aceasta a fost votată de către Parlamentul European în septembrie 2018, cu 438 de voturi „pentru”, 226 de voturi „împotriva” și 39 de abțineri. Votul final cu privire la aceasta va avea loc anul viitor, în lunile ianuarie-martie.

Principalele articole controversate ale acestei Directive sunt art. 11 și art. 13.

Astfel, pe de o parte, articolul 11 reglementează așa-numita „taxă pe link”. Acesta intenționează să impună site-urilor de agregare a știrilor, cum ar fi Google News, să plătească editorilor pentru faptul că utilizează

²⁰ P. De Filippi, D. Bourcier, “*Three-Strikes*” *Response to Copyright Infringement: The Case of HADOPI*, decembrie 2015, [Online] la https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2728653, accesat 14.11.2018.

²¹ Ca urmare a completării art. 19 a Declarației Universale a Drepturilor Omului, sub titlul secțiunii 32- Promovarea, protejarea și exercițiul drepturilor omului în mediul online - Consiliului Drepturilor Omului al Adunării Generale a Națiunilor Unite prevede că „Orice persoană are dreptul la libertatea de opinie și de exprimare; acest drept include libertatea de a avea opinii fără interferențe și de a căuta, primi și transmite informații și idei prin orice mijloace media și indiferent de frontiere” și, de asemenea, condamnă măsurile de prevenire sau de perturbare intenționată, cu încălcarea dreptului internațional asupra drepturilor omului, a accesului la informație sau la diseminarea acesteia online și solicită tuturor statelor să se abțină și să înceteze astfel de măsuri.

fragmente din articolele lor pe platformele lor²². Astfel, publicațiile de presă „pot obține o remunerație echitabilă și proporțională pentru utilizarea digitală a publicațiilor de presă de către furnizorii de servicii ale societății informaționale.”²³

De cealaltă parte, articolul 13, numit și „filtrul de încărcare” de către critici, prevede faptul că platformele „de stocare și de acces la cantități mari de opere și alte obiecte încărcate de utilizatorii lor” sunt răspunzătoare pentru încălcarea drepturilor de autor comise de utilizatori serviciilor de Internet, aceștia putând fi acționați în justiție de către deținătorii de drepturi de autor²⁴. Astfel, platformele și deținătorii drepturilor de autor trebuie să „coopereze cu bună credință”²⁵ pentru a supraveghea și a opri această încălcare a drepturilor de creație intelectuală.

Analizând rândurile acestei Directive, se poate observa că prevederile acesteia nu își găsesc aplicare în următoarele cazuri: folosirii legitime de către utilizatori individuali a unor publicații de presă, dacă acest lucru nu este făcut în scopuri comerciale; hyperlink-urilor însoțite de câteva cuvinte descriptive referitoare la link; platformelor mici și micro; Wikipedia și platformelor software „open source”, cum ar fi, de pildă, platforma GitHub.

La o primă vedere, prevederile acestei Directive nu par a avea un impact foarte puternic asupra dreptului la informare, cu atât mai puțin unul negativ. Totuși, la o mai atentă analiză a acesteia, își fac apariția unele întrebări esențiale care anunță că aplicarea acestor dispoziții ale Directivei ar putea determina limitări majore cu privire la dreptul la informare.

Astfel, întrebările la care trebuie găsit un răspuns și care ar trebui luate în considerare în vederea votului final asupra acestei Directive sunt după cum urmează: Care sunt criteriile în funcție de care o platformă este calificată ca fiind comercială sau nu? Prevederile Directivei își găsesc

²² M. Reynolds, *What is Article 13? The EU's divisive new copyright plan explained*, octombrie 2018, [Online] la <https://www.wired.co.uk/article/what-is-article-13-article-11-european-directive-on-copyright-explained-meme-ban>, accesat 14.11.2018.

²³ Art. 11 - Directiva europeană cu privire la drepturile de autor în domeniul pieței digitale unice.

²⁴ J. Vincent, R. Brandom, *Everything You Need to Know about Europe's New Copyright Directive*, septembrie 2018, The Verge – Policy and Law, [Online] la <https://www.theverge.com/2018/9/13/17854158/eu-copyright-directive-article-13-11-Internet-censorship-google>, accesat 14.11.2018.

²⁵ Art. 13 - Directiva europeană cu privire la drepturile de autor în domeniul pieței digitale unice.

aplicare în cazul blog-urilor sau feed-urilor RSS care agregă titlurile similar lui Google News? Prevederile Directivei își găsesc aplicare în cazul unei pagini Facebook administrate de utilizator privat, dar care are o audiență foarte mare? Simplele cuvinte ce descriu un link postat de către un utilizator nu cad sub incidența acestei Directive, dar despre câte cuvinte este vorba, când acest grup de cuvinte se transformă într-un „fragment” („*snippet*”), căruia prevederile Directivei îi vor fi aplicate? Ce se înțelege prin operațiunea de a da „*share*” unei informații? Care sunt limitele acesteia pentru a nu îi fi aplicabile dispozițiile Directivei?²⁶ Care va fi soarta parodiilor și a „*meme*”-urilor în cazurile în care acestea, pe plan legislativ intern, nu sunt excluse de la prevederile respectării drepturilor de autor sau în cazul în care, deși sunt exceptate din categoria materialelor protejate prin intermediul legislației aferente drepturilor de autor, totuși, filtrele nu vor putea să facă distincția între „*meme*” și alte materiale protejate prin drepturi de autor, astfel încât acestea vor fi cădea, oricum, sub incidența normelor prezentei Directive?²⁷ Care va fi, în concret, modalitatea de aplicare tehnică a controlului și supravegherii respectării drepturilor de autor? – a se vedea Spania 2014 – impactul Legii care impunea editorilor să perceapă taxe site-urilor de știri pentru fragmentele de știri utilizate – Google a închis Google News, site-urile de știri locale s-au închis, traficul pe site-urile locale a scăzut cu 15 procente. Care este soluția în cazul în care titularilor drepturilor de autor care nu sunt de acord să acorde licență platformelor pentru a putea utiliza materialele lor? În concluzie, este această Directivă, deopotrivă, un mijloc prin care se ocrotesc în mod echitabil drepturile de autor și, în același timp, unul prin care se limitează în mod substanțial dreptul la informare?

Summa summarum, în lumina celor prezentate, se poate observa că, în timp ce dreptul la Internet de mare viteză și principiul “*Net neutrality*” au un impact pozitiv asupra dreptului la informație, facilitând și potențând dreptul la aceasta, influența Directivei Europene cu privire la drepturile de autor în domeniul pieței digitale unice asupra dreptului la informație, pare a fi una cu efect negativ, în sensul limitării și restrângerii exercițiului dreptului la informație.

²⁶ J. Vincent, R. Brandom, *op.cit.*

²⁷ M. Reynolds, *op.cit.*